

TURKU

Nunnankatu salaojakaivon purkuputki 2013

Kaupunkiarkeologinen valvonta

Kaivausraportti

Heidi Martiskainen

Turun museokeskus 2013

Arkisto- ja rekisteritiedot

Tutkimuskohde: Turku, Nunnankatu

Kaupunginosa: II

Tutkimuksen laatu: Putkikaivannon seuranta

Kohteen ajoitus: 1700-1800-luku

Kantakartan lehti: XVIII:9

Peruskarttalehti: 1043 12

Turun ETRS-GK23-koordinaatit: $x_{GK23} = 6704457,90 - 6704466,31$ $y_{GK23} = 23460027,90 - 23460038,60$

KKJ-peruskoordinaatit: $x_{KKJ} = 6705071,22$ $y_{KKJ} = 1570296,13$

KKJ-yhtenäiskoordinaatit: $pkoo = 6713712,48$ $ikoo = 3240193,06$

Maanomistaja: Turun kaupunki

Tutkimuslaitos: Turun museokeskus

Kaivauksen valvoja: Aki Pihlman

Tutkija: Heidi Martiskainen

Kenttätyöaika: 22.8.2013

Tutkitun alueen pinta-ala: n. 11 m²

Tutkimuksen rahoittaja: Oy Turku Energia

Esinelöydöt: TMM 23064 (3 kpl)

Löytöjen säilytyspaikka: Turun museokeskus, maalöytövarasto

Mustavalkonegatiivit: KF2013:397-402

Digitaaliset valokuvat: DT2013:72:001-011

Kaivausraportin säilytyspaikka: Turun museokeskus

Kaivausraportin kopio: Museovirasto, rakennushistorian osasto

1. Johdanto

Turun Nunnankadulla tehtiin viemäritöitä 22.8.2013. Rikkoutunut viemäriputki aiheutti veden tulvimisen kaukolämpöputkien salaojakaivoon. Tulvimisen estämiseksi asennettiin uusi putki kahden olemassa olevan kaivon välille. Kaivannon arkeologinen valvonta oli tarpeen, koska kohde sijaitsee Turun keskiaikaisella kaupunkialueella. Kaivannon toinen pää oli Nunnankadun ja Itäisen Rantakadun risteyksessä, mistä kaivanto jatkui suunnilleen luode-kaakko-suuntaisena vinosti Nunnankatua ylös. Kaivannon pituus oli noin 11 metriä ja leveys noin metrin. Valvonnan rahoitti Oy Turku Energia. Tutkijana kentällä toimi FM Heidi Martiskainen.

2. Tutkimusmenetelmät ja dokumentointi

Kaivannon syvyydeksi oli määritelty kaakkoispäässä 110 cm ja luoteispäässä 80 cm. Maan poistaminen suoritettiin kaivinkoneella, kunnes esille alkoi tulla merkkejä rakenteesta. Rakenne puhdistettiin esille lapiolla ja lastalla. Rakenne dokumentoitiin käsin piirtämällä sekä digi- ja mustavalkovalokuvoin. Korkeudet mitattiin vaatuskojeella käyttäen hyväksi olemassa olevia korkeuskiintopisteitä. Kaivanto sijoitettiin kartalle käyttäen hyväksi sen vieressä olleita kaivoja.

3. Havainnot

Putkea varten avatun kaivannon kohdalla oli useita aiempia, resenttejä täytettyjä kaivantoja. Kaakkoispäässä kulki kaivannon poikki kaukolämpöputkien kaivanto, johon yhtyi salaojakaivon kaivanto. Noin kahden metrin päässä kaivannon luoteispäästä kulki kaivannon poikki kaapelikaivanto. Lisäksi lähellä kaakkoispäätä kulki kaivannon koillisreunassa hieman yli kolmen metrin matkalla pitkittäinen kaivanto.

Asfaltin alla oli pohjustuksena paksu hiekkakerros. Sen alta paljastui n. 80-90 cm syvyydessä tummahko hiekkainen maa, jossa oli runsaasti tiilenmuruja ja -paloja sekä laastia. Kaivannon luoteispäässä, kaapelikaivannon luoteispuolella, maa oli nokista ja sisälsi myös hiilenpaloja. Tätä maata jouduttiin kaivamaan vain kaakkoispäässä ja aivan luoteispäässä, kaapelikaivannon luoteispuolella. Muualla kaivannossa syvyys riitti pohjustushiekan poistamisen jälkeen viemäriputken asentamiseen, joten tummaa maata ei tarvinnut kaivaa.

Kaivannon kaakkoispäässä heti kaukolämpökaivannon luoteispuolella paljastui kivistä ja tiilestä muurattu seinä, joka kulki lähes kaivannon suuntaisena. Seinän kaakkoispää näytti muodostavan kulman, jolloin seinä olisi jatkunut lounaaseen. Mahdollinen kulma oli kuitenkin aivan kaivannon seinämän vieressä, joten mahdollinen seinän jatko jäi kaivamattomalle alueelle. Selkeän seinärakenteen pituus oli noin 3 metriä. Seinärakenteen kohdalla kulki kaivannon koillisreunassa pitkittäin harmaalla soralla täytetty resentti kaivanto. Tätä kaivantoa tehtäessä seinän ulkopinnasta oli rouhaistu osa pois, joten seinän alkuperäinen paksuus ei käy ilmi. Seinän luoteispää oli kaakkoista epämääräisempi, ja siinä oli irtonaisia kiviä ja tiiliä. Seinän jatkona oli vielä kaksi keskenään suorassa linjassa ollutta tiiltä, jotka olivat lähes, joskaan eivät täysin seinän suuntaiset. Mahdollisesti seinä siis jatkui pitemmälle luoteeseen. Sen selvittäminen olisi vaatinut syvemmälle kaivamista, mikä ei kuitenkaan ollut putken asentamisen kannalta tarpeellista eikä aikataulullisesti mahdollista.

Esille saadun seinärakenteen keskivaiheilla oli ylimpänä viistoon muurattuja tiiliä, jotka olivat tiiliholvin alku. Holvi on kaartunut seinän lounaispuolelle. Seinän lounaispuolella maan joukossa oli suurehkoja kiviä, joiden väleissä oli tyhjää tilaa. Luultavasti kysymyksessä on täytetty kellari. Mahdollisesti myös luoteispään erilliset tiilet olivat holvitiiliä.

Rakennetta paljastettaessa tummasta maasta löydettiin punasaviastian pala, fajanssiastian paloja ja tunnistamattomaksi palanut keramiikanpala.

Turussa 11.12.2013

Heidi Martiskainen

Liitteet:

Karttaluettelo

Kartat

Löytöluettelo

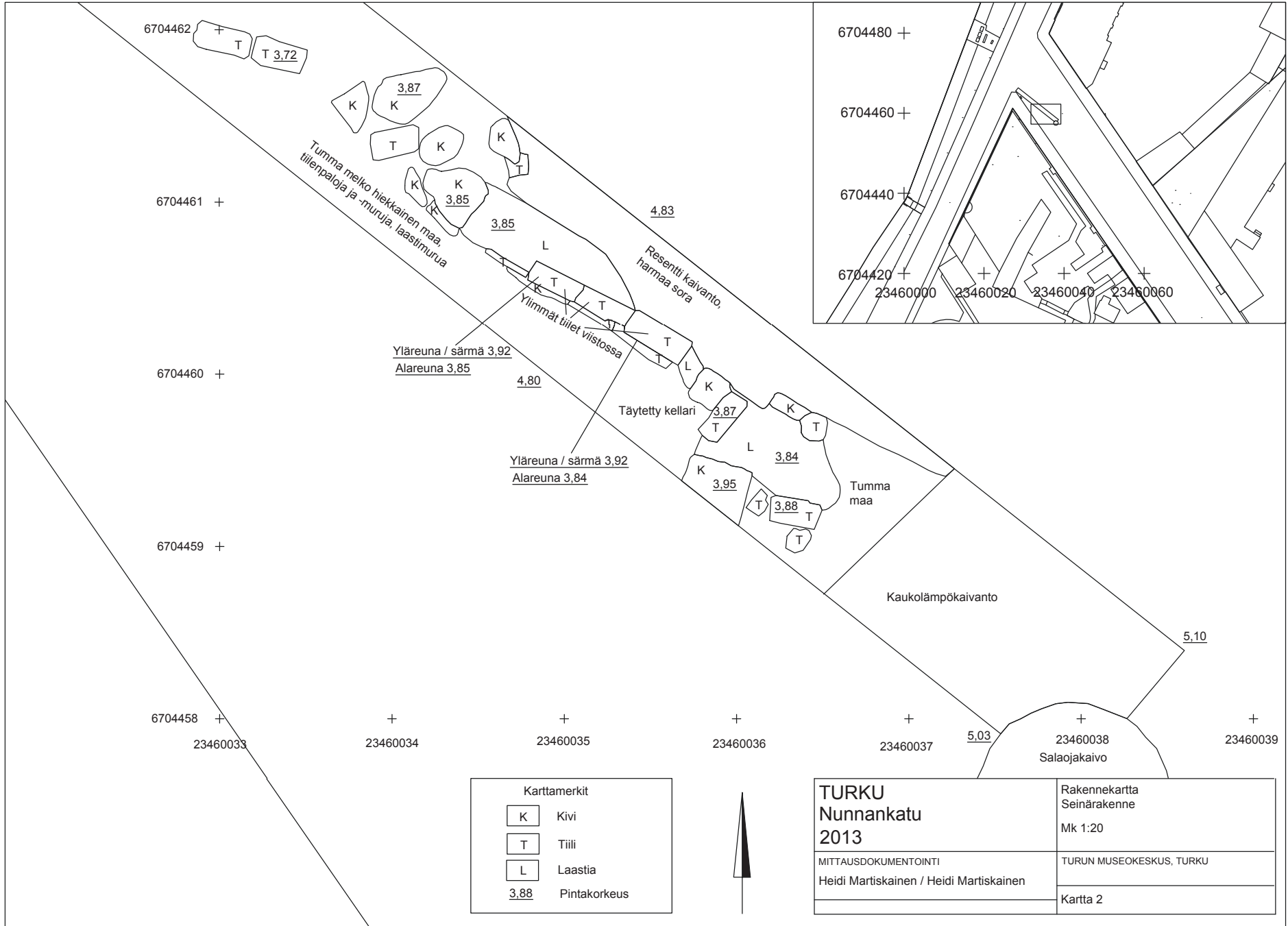
Valokuvaluettelo

Mustavalkovalokuvien pinnakkaiset ja paperituloste digitaalisista kuvista

Turku Nunnankatu salaojakaivon purkuputki 2013

Karttaluettelo

Numero	Sisältö	Koko	Mittakaava
1	Yleiskartta	A3	1:500
2	Seinä rakenne	A3	1:20

6704462 +
T 3,72

3,87
K
T
K
K
3,85
K

6704461 +

Tumma melko hiekkainen maa,
tiilenpaloja ja -muruja, laastimurua

4,83
Resenti kaivanto,
harmaa sora

6704460 +

Yläreuna / särmä 3,92
Alareuna 3,85

4,80

Ylimmät tiilet viistossa

Täytetty kellari

3,87
K
T
L
3,84
K
3,95
T
3,88
T

6704459 +

Yläreuna / särmä 3,92
Alareuna 3,84

Tumma maa

Kaukolämpökaivanto

5,10

6704458 +
23460033

+
23460034

+
23460035

+
23460036

+
23460037

5,03

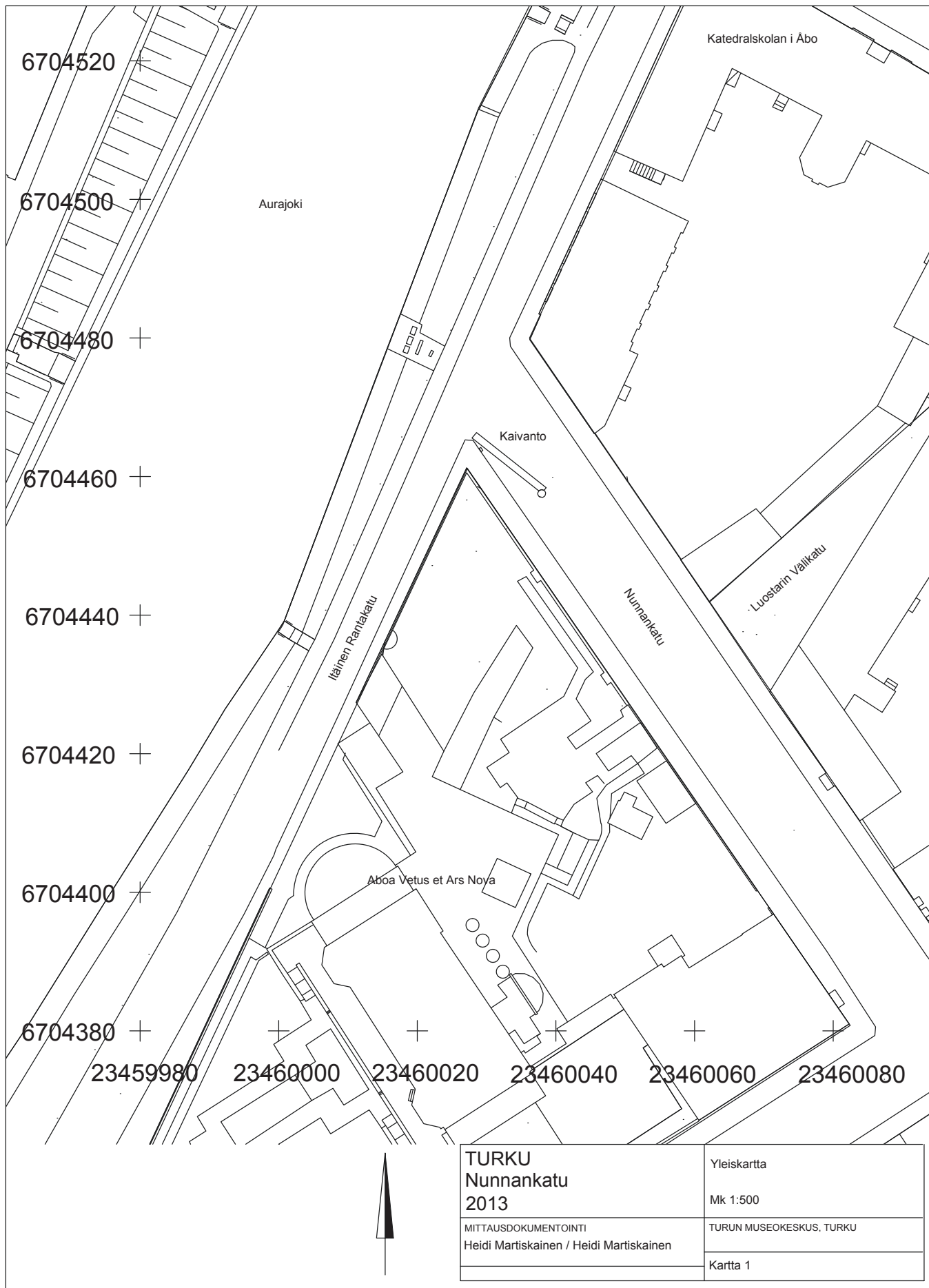
+
23460038
Salaojakaivo

+
23460039

Karttamerkit	
K	Kivi
T	Tiili
L	Laastia
3,88	Pintakorkeus

TURKU Nunnankatu 2013	Rakennekartta Seinärakenne Mk 1:20
	TURUN MUSEOKESKUS, TURKU
MITTAUSDOKUMENTOINTI Heidi Martiskainen / Heidi Martiskainen	Kartta 2

Turku Nunnankatu salaojakaivon purkuputki 2013

Löytöluettelo TMM 23064

- KE001:001 Keramiikka-astia, 2 kpl. Hieno fajanssi. Yhteensopivia reunapaloja. Astian ulkopinnalla, hieman reunan alapuolella vaakasuora lierimäinen uloke. Pinnoilla tummaksi palanut lasite.
- KE001:002 Keramiikka-astia, 1 kpl. Huokoinen lasitettu punasavi. Tasainen pohjapala, jonka sisäpinnalla väritön lyijylasite.
- KE001:003 Keramiikka-astia, 1 kpl. Huokoinen lasitettu. Reunapala. Reunaan muotoiltu pieniä nyppyjä. Pinnoilla palanut lasite.

Turku Nunnankatu salaojakaivon purkuputki 2013

Valokuvaluettelo

Luetteloituja valokuvia yhteensä 17 kpl.

KF-alkuiset arkist numerot tarkoittavat mustavalkonegatiiveja, DT-alkuiset digitaalisia valokuvia.

Arkist numero	Sisältö
DT2013:72:001	Asfaltin poistoa kaivinkoneella. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
DT2013:72:002	Asfaltin poistoa kaivinkoneella. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
DT2013:72:003	Rakenne alkaa tulla näkyviin. Kuvattu koillisesta. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
DT2013:72:004	Seinä rakenne. Kuvattu kaakosta. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
DT2013:72:005	Seinä rakenne. Kuvattu kaakosta. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
DT2013:72:006	Seinä rakenne. Kuvattu luoteesta. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
DT2013:72:007	Seinä rakenne. Kuvattu luoteesta. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
DT2013:72:008	Seinä rakenteen kaakkoispään nurkka. Kuvattu lounaasta. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
DT2013:72:009	Seinä rakenteen kaakkoispään nurkka. Kuvattu lounaasta. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
DT2013:72:010	Seinä rakenteen luoteispää. Kuvattu lounaasta. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
DT2013:72:011	Seinä rakenteen luoteispään irt onaiset tiilet. Kuvattu lounaasta. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
KF2013:397	Seinä rakenne. Kuvattu kaakosta. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
KF2013:398	Seinä rakenne. Kuvattu kaakosta. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
KF2013:399	Seinä rakenne. Kuvattu luoteesta. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
KF2013:400	Seinä rakenne. Kuvattu luoteesta. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
KF2013:401	Seinä rakenteen kaakkoispään nurkka. Kuvattu koillisesta. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.
KF2013:402	Seinä rakenteen luoteispää. Kuvattu koillisesta. Valok. Heidi Martiskainen. 22.8.2013.

DT2013:72:001

DT2013:72:002

DT2013:72:003

DT2013:72:004

DT2013:005

DT2013:72:006

DT2013:72:007

DT2013:72:008

DT2013:72:009

DT2013:72:010

DT2013:72:011